

مجید گرامیان سرپرست آنسامبل اپرای ایران در گفتگو با صبا:

فقط به احترام مخاطب روی صحنه رفتیم

این روزها نمایش موزیکال «بانوی زیبای من» در تالار وحدت اجرا می‌شود. هر چند شب اول اجرا گرامیان مجبور شد بدون دکور کار را روی صحنه ببرد. مجید گرامیان، سرپرست آنسامبل اپرای ایران و خواننده نقش اصلی این موزیکال در گفتگو با صبا در خصوص مشکلات به وجود آمده چنین گفت: این مشکلات ناشی از اتفاقاتی است که هنگام صدور مجوز روی داد. شورای بازبینی بعد از دیدن ۸ صحنه از ۱۳ صحنه به صورت شفاهی کار را تأیید کرد و به این ترتیب بلیت‌فروشی آغاز شد. آفیش‌ها انجام شد و قرار بود دکور نصب شود. اما ناگهان از ساعت ۹۳۰ چهارشنبه همه مجوزها به حال تعلیق درآمد و آفیش‌ها کنسل شد. دکور ما اجازه ورود به سالن را نداشت و حتی به ما اجازه ورود نمی‌دادند.

گرامیان ادامه داد: متأسفانه مشکلات تا حدود ظهر روز اجرا (یکشنبه) حل نشد. ما برای تمرین جزال و سنان چک نداشتیم. حتی روز اجرا با وجود این که مشکل مجوز حل شده بود به من گفتند لطفاً خواننده‌هایتان را بیرون ببرد تا به آن‌ها بی احترامی نشود. خواننده

من تا ساعت ۸ شب اجرا در خیابان قدم می‌زد تا زمان اجرا برسد. تازه تصور کنید بعد از چند روز بی‌خوابی و با تحمل همه این بی‌احترامی‌ها و مشکلات وارد سالن می‌شود و می‌بیند سالن خالی است و دکوری وجود ندارد. سرپرست آنسامبل اپرای تهران در پاسخ به این پرسش که با وجود این اتفاقات ناخوشایند و کاستی‌های متعدد چرا اجرای ام‌توقف نکردید؟ می‌گوید: ما با وجود همه کاستی‌ها، فقط برای احترام به مخاطبی که بلیت خریده و برای دیدن کار به سالن آمده روی صحنه رفتیم. ما می‌خواستیم با همه مشکلاتی که سر راه اجرا قرار گرفته بود بجنگیم و کار را اجرا کنیم. گفتنی است: نمایش موزیکال «بانوی زیبای من» کاری از آنسامبل اپرای ایران به سرپرستی مجید گرامیان است که روزهای ۶ و ۷ مهر به زبان فارسی و با همراهی از کستر پاسارگاد به رهبری مهدی پناهی روی صحنه رفته است، در شب‌های ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ مهر نیز در تالار وحدت اجرا خواهد شد.

مجید گرامیان، مهرداد بابایی و فرناز رحیمی خوانندگان نقش‌های اصلی این نمایش موزیکال هستند که آرش ایسلان کارگردانی آن را بر عهده دارد. نمایش موزیکال «بانوی زیبای من» یکی از موزیکال‌های بسیار پرطرفدار برادوی است که نخستین بار در سال ۱۹۵۶ به صحنه رفت. متن نمایشنامه و اشعار آن را آلن جی لرنر نوشته که اقتباسی از «پیگمالیون» اثر جرج برنارد شلواست. موسیقی این اثر ساخته فردریک لو است. این نمایش موزیکال پرفروش‌ترین موزیکال زمان خود شده و بیشترین اجرا در تاریخ نمایش‌های موزیکال دنیا را به خود اختصاص داده است و منتقدان لقب «موزیکال ایده‌آل» را به این اثر داده‌اند. سال ۱۹۶۴ فیلم موزیکالی از این اثر به کارگردانی جرج کیوکر ساخته شد که رکس هرپس و آدری هپبرن نقش‌های اصلی آن را ایفا کردند. این فیلم برنده ۸ جایزه اسکار از جمله اسکار بهترین فیلم، بهترین کارگردانی و بهترین بازیگر نقش اول مرد شد.

دوبله فارسی این فیلم کلاسیک با مدیریت دوبلاژ علی کسمایی و صدایبستگی مهین کسمایی و ابوالحسن تهامی‌نژاد در ایران بسیار مورد استقبال قرار گرفت و تبدیل به یکی از محبوب‌ترین فیلم‌های موزیکال ایرانیان شد. فرهاد مهرداد خواننده فقید ایرانی آوازخوانی یکی از نقش‌های اصلی این فیلم را بر عهده داشته است. «بانوی زیبای من» داستان یک استاد آوازشناس به نام پروفیسور هنری هیگز است که با دوست‌زبان‌شانس خود «پیکرینگ» شرم‌پزیند قادر است دختر گلفروش دوره‌گردی به نام الیزا دولیتل را تبدیل به بلونبی متشخص کند.

یادداشت: مشق زندگی در دهکده جهانی با دانلود قانونی موسیقی

عاطفه‌بزرگ‌نییة فصل پاییز که تاج پادشاه فصل‌ها را بر تارک کپربایبی خود حمل می‌کند، شاید به سبب جلوه رنگ‌آمیز و روح شاعرانه شورانگیزش منبع الهام بسیاری از هنرمندان و منتساق خلق آثار هنری بی‌شماری در طول تاریخ بوده است. در دنیای موسیقی و ترانه نیز فراوان هستند، قطعاتی که با الهام از طبیعت افسونگر و هزار رنگ پاییزی ساخته شده‌اند، الهامی که همیشه با دلنگی و حزنی زیبا همراه بوده است.

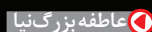
سایت فروش موسیقی بیپ‌تونز (beeptunes.com) که گاه‌به‌گاه به مناسبت‌های گوناگون گلچین‌هایی از قطعات موسیقی با محوریت موضوعی خاص منتشر می‌کند، این روزها به مناسبت فرارسیدن فصل پاییز، آلبومی به همین نام شامل آثار جمعی از هنرمندان ایرانی در ژانرهای گوناگون را در اختیار علاقه‌مندان قرار داده است، که تم مشترک همگی این آثار «پاییز» است. قطعات «پاییز» از محسن چاوشی (آلبوم سنتوری)، «پاییز اومد» از علی‌رضا شاهزادی (آلبوم آهنگ عشق)، «لیلی در پاییز» از بنیامین بهاری (آلبوم بنیامین ۸۸)، «پاییز» از سوسن اصلانی و علی‌رضا گلپایگان (آلبوم نگاه گمشده)، «حریق خزان» از علی‌رضا قربانی و مهیار عزیزاده (آلبوم حریق خزان)، «پاییز» از صادق نورانی (آلبوم توقف)، «پاییز دلنگی» از روزبه نعمت‌الهی، «پاییز» از رضا موسیقی، «پاییزی» از مسعود امامی (آلبوم همیشگی) و قطعه «پاییز» از فرزاد برهمن تشکیل‌دهنده این آلبوم پاییزی هستند.

بیپ‌تونز پایگاه اینترنتی فروش آثار موسیقی است که طی چند سال اخیر سعی کرده با فروش این آثار به قیمتی مناسب، فرهنگ احترام به حقوق مؤلفان و خالقان اثر را ترویج کند و گام مثبتی خلاف جهت دانلودهای غیر قانونی موسیقی بردارد که متأسفانه هنوز ابزاری قانونی برای مقابله با آن وجود ندارد. شمایر چه قادرید اغلب آهنگ‌های موجود در بازار موسیقی را، به فاصله اندکی از زمان انتشارشان، از طریق دانلود کنید، اما می‌توانید متفاوت عمل کنید و با صرف هزینه‌ای بسیار اندک، یک قطعه یا یک آلبوم موسیقی را با بهترین کیفیت از این سایت بخرید و سپس دانلود کنید و از این طریق به حقوق مادی و معنوی پدیدآورندگان آن اثر احترام بگذارید.

بیپ‌تونز به عنوان اولین مرجع دانلود آهنگ و موسیقی، با همکاری و مشارکت صاحبان آثار اقدام به جمع‌آوری کامل‌ترین آرشیو آهنگ و موسیقی در ایران کرده است و مبالغ پرداختی شما طبق قراردادهایی مدون به صاحبان واقعی اثر تعلق می‌گیرد. همه ما در واقع می‌توانیم با خرید از این مرجع راه و رسم زندگی مسالمت‌آمیز در دهکده جهانی را مشق کنیم.

همایون شجریان و سالار عقیلی با «دستان» مطرح شدند

گفتگوی صبا با حمید متبسم (سرپرست گروه «دستان» و «مضراب»)

عاطفه بزرگ‌نییة

حمید متبسم یکی از آهنگسازان برجسته ایرانی است که آثار او در مقام نوازنده تار و سه‌تار و آهنگساز گروه موسیقی «دستان» در شمار آثار ارزشمند و ماندگار موسیقی ایران قرار دارد. این آهنگساز که در قالب آلبوم‌ها و کنسرت‌های متعدد به همراه موزیسین‌های برجسته کشور به صحنه‌های موسیقی سالار عقیلی در مرکز همایش‌های برج میلاد تهران روی صحنه خواهد رفت تا با اجرای کنسرتی به نام «تو» بار دیگر شوریدگان را به نام گل سرخ، بر بال سیمبرغ بشناند و به ساحل پردیس برساند. آنچه می‌خوانید گفتگوی روزنامه صبا با این آهنگساز است:

سال گذشته پروژه پردیس را به صحنه بردید که علاقه‌مندان بسیاری داشت. آیا در زمینه کار کار کسترال غربی پروژه تازه‌ای در دست دارید؟
من عاشق آهنگسازی هستم و این کار برایم بزرگ‌ترین لذت دنیاست. وقتی نمی‌توانم بگویم فردا چه می‌خواهم بسازم، جمله «می‌خواهم بسازم» ادعایی است که ممکن است عملی نشود. خلق هنری تولید صنعتی نیست. تولید صنعتی از برنامه‌ریزی مشخصی تبعیت می‌کند و روند مشخص تولید تبدیل می‌شود. برای مثال این گوشی موبایل با این لیوان، ولی در زمینه خلق هنری ممکن است شما مدت‌ها روی موضوعی کار کنید و هر بار کاغذهایتان را پاره کنید و دور بپزید، ممکن هم هست که در نهایت دست بکشید و از آن کار بگذرید. برای من پیش آمده که یک روز صبح، شعری پیدا کردم و بعد از ظهر آن را تصنیف کردم. همچنین برابم پیش آمده که یک سال و نیم با شعری سر و کله زدم تا بالاخره پیدا کردم که چگونه آن را بسازم. هنرمندان اغلب هنگام دوری از وطن به تدریج دچار افت قدرت خلاقه می‌شوند که گاه به کم‌کاری و بی‌کاری هم می‌انجامد. گرچه هنر در دنیای امروز جنبه انترتینسوال پیدا کرده ولی باز هم نمی‌شود این واقعیت را انکار کرد که

با «تو» راز می‌گویم

روزهای آتی کنسرتی به نام «تو» به سرپرستی حمید متبسم در برج میلاد اجرا می‌شود. این کنسرت با گروه مضراب و سالار عقیلی اجرا خواهد شد که در آن از چهار شاعر مطرح پارسی گو، سعدی، مولانا، نیما و شاملو بهره گرفته شده است. کار از شاملو آغاز می‌شود و با سعدی به پایان می‌رسد و نقطه اشتراک این اشعار مفهوم «تو» است. «تو» مخاطبی است که شاعران در هر یک از این دوره‌های زمانی با او گفتگو می‌کنند.

هنر به خاک و آبیسته است. سال‌های دوری از آب و خاک، به حمید متبسم چگونه گذشت؟
من فکر می‌کنم انسان در هر جایی که هست باید تلاش کند که چنانچه از اجتماع اطراف خود تأثیر می‌گیرد، بر اجتماع اطراف خود تأثیر هم بگذارد. انسان باید داده‌های محل جدیدش را به خدمت بگیرد و به جای این که ریشه‌هایش را از دست بدهد، از امکانات جدید برای پرورش و استحکام آن ریشه‌ها استفاده کند. کودکی من بانوازنده‌های حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای مشهد گذشته است. موسیقی آنقدر در ریشه وجود من تأثیر گذاشته که شاخ و برگ زندگی امروز من نمی‌تواند رنگ و بویی جز آن داشته باشد. وطن من بیش از همه اتاق کارم و خانه‌ام است. من طی سال‌های زندگی‌ام در اروپا سعی کردم موسیقی ایرانی را در اروپا معرفی کنم و آن را به رادیوهای اروپایی و به مراکز رسمی اروپا ببرم و در حال حاضر در یک مرکز دولتی هلند، موسیقی ایرانی درس می‌دهم. شمار در اروپا کمتر می‌بینید. کار سازهای اروپایی یک کلاس ساز ایرانی داشته باشند ولی باید اقرار کنم تأثیر خوبی هم از اروپا گرفتم. قدرت تکنیکی هنرمندان در خارج از ایران به مثابه نمونه و الگویی است که هنرمندان ایرانی می‌توانند ببینند که دیگران چه می‌کنند و خودشان را به آن برسانند. همه این‌ها در کنار بخش منفی قضیه، یعنی افسردگی، یک با هم و دو هوا بودن، بالکنکلیفی، این که موسیقی ایرانی کار می‌کنی ولی نمی‌دانی تکلیف موسیقی‌ات چیست و زیادت مربوط به کجاست، همه این‌ها روی من تأثیری نداشته است.
البته فکر می‌کنم اتصاله که با خاک ایران داشتید و رفت و آمد مکرر تان در این موضوع بی تأثیر نبوده است.

کند و از کارش لذت ببرد و چندان درگیر ایجاد پیوند میان بخش مادی و معنوی کار نباشد، خود کار است که راهنما و پشتیبان اوست و مانع سقوطش می‌شود.
سال گذشته بود که اعلام کردید برنامه مشترکی با محمدمستند مجموعه تلویزیونی جاده ابریشم را می‌سازید. کنسرت‌های تان هم بهار امسال شروع شود ولی خبری نشد. آیا کار در حال انجام است؟
خیر. آن برنامه انجام نخواهد شد.
گاهی وقت‌ها هنرمندا برای همکاری به توافق نمی‌رسند. علت آن گاهی مسائل برنامه‌ریزی یا اختلاف سلیقه است، اما در این مورد خاص علت آن تفاوت بینش و اختلاف جهان‌بینی گروه «دستان» با خواننده مورد نظر است.
آهنگسازها اغلب در صحبت‌هایشان از موضوع خواننده‌سالاری گلابه دارند و ادعا می‌کنند در بسیاری اوقات خواننده مورد نظر به آن‌ها دیکته می‌شود چون مثلاً کسمایی انتشار اثر صوتی برای تضمین فروش خود فقط می‌خواهد چند نام به خصوص را روی جلد داشته باشد. حالا جناب‌عالی در مقام آهنگساز با عضو یکی از گروه‌های نامدار صحنه موسیقی چنانچه با خواننده‌ای با استعداد که چندان معروف هم نباشد کار کنید، می‌شود گفت باز هم کار تان شنیده می‌شود. چون آنچه اهالی موسیقی می‌شناسند نام «دستان» است، اما با این حال شما هم ترجیح دادید با همان خواننده‌ها کار کنید؟
همایون شجریان و سالار عقیلی. آیا این به آن معنی نیست که «دستان» هم در مقابل خواننده‌سالاری سر فرود آورده است؟
خیر! اگر کمی به عقب برگردید خواهید دید این خواننده‌های جوانی که به آن‌ها اشاره کردید در ابتدای راه چندان نام‌آور نبودند. سالار عقیلی زمانی که «دریای بی‌پایان» یا «به نام گل سرخ» را کار کرد، سالار عقیلی معروف امروز نبود. این کارها در کنار سایر کارهایی که طی آن مدت انجام داد او را به مردم معرفی کرد. کارهای برجسته می‌توانند معرف یک خواننده باشند. گاهی اوقات یک اثر هنری فاخر باعث بالا رفتن ارزش هنری آن خواننده می‌شود و گاهی به دلیل محبوبیت بالایی که یک اثر پیدا می‌کند، خواننده در بین مردم محبوب و معروف می‌شود. همایون شجریان اولین کار مستقلش را با «دستان» منتشر کرد. «فیژک کولی» و «خورشید آرزو» نخستین کارهای همایون شجریان به عنوان خواننده هستند قبل از آن همه کنسرت‌های او با پدر بود.
ولی کارهایی مثل «نسیم وصل»، «با ستاره‌ها»، «شوق دوست»، «نقش خیال» پیش از «فیژک کولی» منتشر شدند.
بله، چند سدی از ایشان منتشر شده بود ولی اولین کنسرت مستقل همایون شجریان با گروه «دستان» بود. البته همایون به دلیل خانواده مطرح چند گام جلوتر بود. الان ما هم همین قصد را داشتیم. محمدمستندمی جایگاه هیچ یک از خواننده‌هایی که اسم برپیدا نکرده اند.
ندارد، ولی بازی با یک خواننده معروف است.
بله ولی هنوز خواننده‌ای نیست که از جهت فروش بلیت نقش بزرگی ایفا کند.
آیا ممکن است بخوابید یا یک خواننده غیر معروف کار کنید؟
صد درصد. همین کار زمستان که از آن صحبت کردیم خواننده بنامی ندارد.

به صورت آزاد صورت گرفته، به جز مسواری که این دو نوع موسیقی تقریباً از یک خانواده بوده‌اند، مثل نوازنده هندی، پاکستانی، عرب، آذری یا ترک در کنار نوازنده ایرانی قرار گرفته، در بقیه موارد هر کسی ساز خودش را زده است. مثلاً نمونه‌هایی شنیدم از همسپنی موسیقی ایرانی با فلامنکو، اگر یک ریتم چارتی‌تر را در نظر گرفتند و خواننده فلامنکو روی آن آواز خوانده، آن خواننده آواز خودش را می‌خواند و در نوبت بعد خواننده ایرانی روی همان پایه، موسیقی ایرانی می‌خواند، حالا گامشان هم به هم نزدیکی دارد. ولی در واقع مثل غذایی است که اجزای آن با هم مخلوط نشدند و قطع همایش از هم جداست گرچه شمار یک وعده آن غذا را صرف می‌کنید. کاملاً بی‌بذات است این دو موسیقی متعلق به دو فرهنگ مختلف است و نقاط اشتراک هم کم است. حالا یک موزیسین آگاه باید نقاط اشتراک را پیدا کند و آن را به عنوان پایه قرار بدهد و سایر نقاط تفریق را روی آن سوار کند. پس امکان این تلفیق وجود دارد. اینطور نیست که ماهیتاً نشود این دو موسیقی را به هم پیوند بزنید. باید روی آن کار کرد نه مثل اغلب این برنامه‌ها که یکی، دو روز قبل از کنسرت دور هم جمع می‌شوند و تازه می‌پرسند: خوب شما چه می‌خوانی؟ من چه می‌خوانم؟ این مدل کنسرت‌ها در واقع مثل همان دو نوع غذا داخل یک ظرف است. ارتباط زیادی بینشان وجود ندارد. آن‌ها اگر مینسور می‌زنند این سفهان می‌زنند. آن‌ها مال ما زور می‌زنند این ماهور با بیات ترک را می‌گیرد. نهایتاً کلاژی می‌شود که برای خودش کاری است ولی اتفاق ویژه‌ای از نظر هنری نیست و نمی‌توان اسمش را تلفیقی گذاشت فقط محصولی برای مصرف همان شب است!

کتاب موسیقی

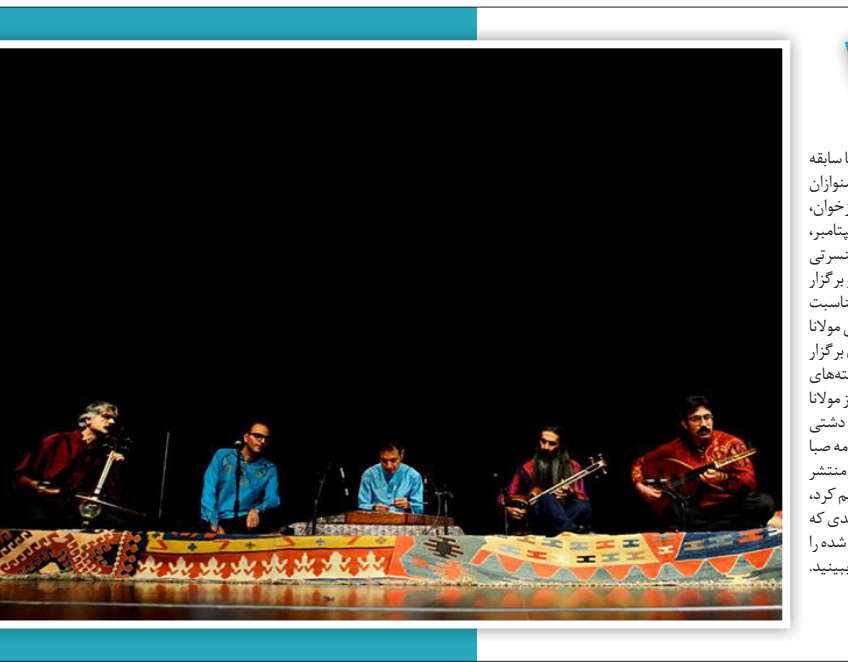

«موسیقی پنج‌قاره» در بازار موسیقی
آلبوم «موسیقی پنج قاره» با گردآوری و تألیف ساسان قاطمی با چشم‌اندازی از موسیقی آسیا، اروپا، آفریقا، اقیانوسیه و امریکادر بازار موسیقی منتشر شد. لوح فشرده شماره یک که مربوط به حوزه موسیقی ایرانی - عربی و ترکی است در برگیرنده موسیقی مغرب عربی (مراکش، تونس، الجزایر)، موسیقی مشرق عربی (وصله‌سوری مصری، لبنان، عراق)، موسیقی ترکیه، موسیقی ایران و آذربایجان، موسیقی تاجیکی، ازبکی، موسیقی اویغوری و موسیقی‌های مردمی است. در لوح فشرده شماره دو که مربوط به موسیقی آسیات، موسیقی‌های حوزه موسیقی هندی، حوزه موسیقی چین و شرق آسیا، کره، ژاپن، حوزه آسیای جنوب شرقی (کلنج، تایلند، اندونزی)، حوزه آسیای شمالی (مولدستان، ترکستان، دشت سبیری) به چشم می‌خورد. در سومین لوح فشرده این مجموعه که به موسیقی اقیانوسیه و امریکاهای اختصاص دارد، موسیقی‌های اقیانوسیه (پاپوآزی-گینه‌نو)، استرالیا، نیوزیلاند، جزایر سلیمان، گوادال کانال، ساووا، موسیقی امریکاهای شامل موسیقی‌های امریکای شمالی، امریکای لاتی (فونزولاند، برزیل، گویان فرانسه، بولیوی) را در بر می‌گیرد. در لوح فشرده شماره چهار که مختص موسیقی آفریقات موسیقی، دان‌های ساحل عاج، سازها، تکنیک‌ها، تانهای چاد، جمهوری آفریقای مرکزی، جزایر کومور و ماداگاسکار به چشم می‌خورد. لوح فشرده شماره پنجم نیز که مربوط به موسیقی اروپاست، موسیقی‌های پرتغال، رومانی، سوئیس، موسیقی کلاسیک، موسیقی‌های مردمی و چند صدایی آواری در اروپای شرقی را شامل می‌شود.

کنسرت

کیتارو و اجرای جاده ابریشم در ایران
کیتارو، آهنگساز و نوازنده مشهور ژاپنی در ساعات ۲۱ تا ۲۳ روزهای ۲۳ تا ۲۷ مهر سال جاری در تهران روی صحنه می‌رود تا قطعات به یادماندنی فرهنگ جاده ابریشم، کاروانساری و... را به همراه پنفر از نوازنده‌های همراهش و ۲۸ نوازنده ایرانی به رهبری نادر مرتضی پور اجرا کند.

او در تازه‌ترین مصاحبه‌اش گفته است: «اطلاعاتم از ایران در حد مسائل عمومی است، اما موسیقی مستند مجموعه تلویزیونی جاده ابریشم را طی سال‌های دهه ۸۰ میلادی آهنگسازی کردم و آن موقع بود که از امام‌آرام راجع به موضوع و دوره زمانی جاده ابریشم چیزهایی یاد گرفتم. همان زمان در یافتن ایران فرهنگی بسیار غنی و پیشینه‌ای بسیار عمیق دارد.»
این چهاره سرشناس دنیای موسیقی ادامه داده است: «خیلی آدم خوش‌بختی بوده‌ام که NHK به من پیشنهاد کرد موسیقی جاده ابریشم را بسازم. وقتی که موسیقی پروژه جاده ابریشم را اجرا می‌کردم و آهنگسازی آن را انجام می‌دادم، آن‌ها به من بخشی از فیلم را نشان دادند و من نیاز داشتیم که تصویر پردازی خود را از جاده ابریشم داشته باشم. خوب به خاطر دارم که آن فیلم تأثیرگذاری قوی و عمیقی بر من داشت، به طوری که من به شدت تلاش کردم موسیقی را تا جایی که امکان داشت با تصاویر، مطابقت دهم. بعد از آن که آهنگسازی ۱۲ الپیزود را به پایان بردم، تازه آن موقع بود که NHK این فرصت را به من داد تا به جاده ابریشم سفری داشته باشم، سفری که برای من تجربه‌ای فوق‌العاده بود.»

اجرا

کیهان کلهر، نوازنده با سابقه کامیابه به همراه گروه هم‌نوازان و حسین علیشاپور، آوازخوان، پنجم مهر مصادف با ۲۷ سپتامبر، در جوار مولانا در فونیه، کنسرتی به مناسبت بزرگداشت او برگزار کرد. این کنسرت به مناسبت بزرگداشت جهانی مولانا جلال‌الدین محمد مولوی برگزار شد و علیشاپور، ساخته‌های کیهان کلهر بر شعاری از مولانا را در دستگاه نوا و آواز دشتی خواند. روز گذشته روزنامه صبا به همین مناسبت شماره منتشر شده را به این هنرمند تقدیم کرد، اما پهنر است عکس جدیدی که تازه از این کنسرت منتشر شده را هم ببینید.